

Nr 357

Av herr **Enskog m. fl.**, om *höjda anslag för teleanläggningar.*

(Lika lydande med motion nr 287 i Första kammaren)

Televerkets verksamhet kännetecknas av en mycket snabb expansion. Under föregående budgetår uppgick exempelvis antalet nytecknade telefonabonnemang till 250 000 med en nettoökning av ca 166 000. Hittills kända siffror för innevarande budgetår visar att ökningen inte torde bli mindre. Antalet befintliga telefonapparater var den 1 januari 1960 2,6 miljoner och den 1 juli 1965 nära 3,4 miljoner. Ökningen går alltså mycket snabbt. Det ökade antalet abonnenter medför för televerkets del behov av utökade stationer, ökat antal förbindelser mellan stationerna och utbyggnad av lokalnäten förutom ökat antal apparater. Allt detta kräver stora investeringar.

Som framgår av s. 259 i bilaga 8 till statsverkspropositionen investerade televerket under budgetåret 1964/65 443,9 milj. kr. för teleanläggningar m. m. Innevarande budgetår beräknas summan bli 522,3 milj. kr. I detta ingår 15 milj. kr. för aktieteckning i ett nybildat aktiebolag för driften av televerkstäder i Kristinehamn och Skellefteå och vidare 4,8 milj. kr. för andel i en brittisk jordstation för telekommunikationer via satelliter.

För nästa budgetår har telestyrelsen begärt 578,2 milj. kr. men departementschefen har föreslagit 537,0 milj. kr., vilket innebär en minskning med 41,2 milj. kr. av telestyrelsens äskande, men det är nära 15 milj. kr. mera än innevarande års beräknade förbrukning. Telestyrelsens beräkningar för 1966/67 har baserats på prisläget den 1 juli 1965. Sedan dess har dock priset på koppar och bly fortsatt att stiga. Prisökningen på koppar fr. o. m. nyåret 1966 innebär en merutgift för televerket på ca 13 mkr./år. Priset på koppar kan beräknas stiga ytterligare eftersom London-börsens settlementnotering för wirebars omräknad till öre/kg i december 1965 var 786 och dagspriset den 24 januari 1966 var 910. Följande serie kan ha sitt intresse: juni 1963 var noteringen 335 öre/kg, december -63 338, juni -64 405, december -64 652, juni -65 675 och december -65 786. Det har visserligen varit stora fluktuationer mellan olika månader men trenden har under två år varit snabbt stigande. Lönerna stiger också år från år och kostnader för materiel stiger. Kostnadsstegringen för här aktuella anläggningsarbeten under de senaste tre åren uppgår för televerkets del till 6 % per år. Oförändrade anslag medför alltså en icke oväsentlig volymminskning. Med det

onormalt kraftigt ökade priset på koppar och bly kommer volymminskningen vid oförändrade anslag att bli ännu större.

I det av departementschefen föreslagna investeringsbeloppet på 537,0 miljoner ingår 22 milj. kr. för telestyrelsens förvaltningsbyggnad i Farsta jämfört med 15 milj. kr. för samma ändamål 1965/66.

Summan av ovanstående resonemang blir, att det föreslagna investeringsbeloppet medför betydligt lägre volyminvestering än under innevarande år, vilket också framgår av nedanstående sammanställning.

	1965/66 enl. beräkn.	1966/67 styrelsen	1966/67 dep:ch
Anslag	522,3	578,2	537,0
Ökat specialanslag för förvaltningsbyggnad		— 7,0	— 7,0
Beräknad fördyring av koppar		— 13,0	— 13,0
Specialanslag för aktieteckning	— 15,0		
Specialanslag för andel i jordsatellitkom. . .	— 4,8		
Normal kostnadsfördyring		— 30	— 30
Jämförbara investeringsbelopp	502,5	528,2	487,0

Om det av departementschefen föreslagna investeringsbeloppet bibehålles, kommer den nuvarande kön av väntande abonnenter, som nu uppgår till ca 50 000, att stiga upp till omkring 100 000 eftersom den volymmässiga minskningen av investeringarna helt måste drabba abonnenterna. Anledningen härtill är att planeringen av övriga anläggningar t. ex. utökning av växlar eller lands- och riksförbindelser, då detta medför nya kablar, måste göras flera år innan anläggningen skall tagas i bruk. Då ökningen av apparatantalet under senare år varit större än beräknat i prognoserna har detta medfört att tidigare reserver i stationer och kablar minskats varför någon krympning av planerna i det avseendet inte torde vara att rekommendera. Inte heller kan man minska på investeringarna i abonnentväxlar eftersom läget där i dag är sådant att televerket på grund av bristande anslag ej i rätt tid kan installera beställda anläggningar. Detta är mycket allvarligt vid t. ex. flyttning av abonnentväxlar till nya byggnader då nya utökade växlar i regel har beställts. I stället för att direkt installera den beställda växeln måste nu ibland mycket dyrbara provisorier anordnas för att abonnenterna skall kunna fortsätta sin verksamhet. Dessa provisoriska arbeten som kan vara mycket omfattande, belastar helt televerkets driftutgifter och minskar alltså vinsten.

Tyvärr kommer en minskning av investeringsanslaget också att drabba de befintliga vanliga abonnenterna då dessa flyttar. Man beräknar att varje ny lägenhet medför flyttning av 3 telefonabonnemang. En stor del av kostnaderna för dessa flyttningar belastar investeringsanslaget. Nya kablar måste nämligen dragas ut för att förse nybyggnadsområdena med telefon.

I regel ligger nybyggnadsområdena långt från centrum i tätorterna och i centrum ligger telefonstationerna. Det blir därför ofta mycket långa och mycket dyra kablar, som skall dragas ut. Kostnaden för varje abonnent i sådana områden blir därför relativt hög.

Genom en ökad kö av abonnenter förlorar också televerket inkomster. Varje ny apparat medför i medeltal 250 kr. i inträdesavgifter, vilket för 50 000 apparater gör 12,5 milj. kronor. Varje apparat medförde under budgetåret 1964/65 en årsinkomst för televerket av 426 kr. i medeltal. För 50 000 apparater blir de förlorade årsinkomsterna 21,3 milj. kronor. Visserligen medför de också ökade driftutgifter men det investerade beloppet ger en god förräntning.

Härovan har redovisats en rad skäl som talar för att riksdagen bör anvisa det av telestyrelsen äskade investeringsanslaget på 578,2 milj. kr. för teleanläggningar m. m. Ett annat skäl är att televerket är ett affärsdrivande verk, vars verksamhet helt bekostas av abonnenterna. Det ger också staten god ränta på det insatta kapitalet. Ytterligare ett skäl är att departementschefen föreslagit en ökad markeringsavgift på 1 öre, som beräknas medföra en inkomstökning på ca 110 milj. kronor, vilket inte föreslagits av telestyrelsen.

Med anledning av vad vi härovan anfört får vi föreslå,

att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1966/67 under televerkets fond anvisa för teleanläggningar 578,2 milj. kr. i stället för 537,0 eller sammanlagt under punkten 1. Teleanläggningar m. m. 630 200 000 kr.

Stockholm den 26 januari 1966

C.-G. Enskog

Olaus Nyberg

W. Werbro